

UZASADNIENIE

do Zarządzenia Nr 18.2023
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu
z dnia 26 lipca 2023 r.
w sprawie zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Cisowa Góra”

W myśl art. 22 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 *ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1336)* dla rezerwatu przyrody, do czasu sporządzenia planu ochrony, sprawujący nadzór sporządza projekt zadań ochronnych, który opisuje istniejące zagrożenia oraz wskazuje sposoby ich eliminacji lub ograniczania.

Zgodnie z *Zarządzeniem Nr 3 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 27 kwietnia 2012 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Cisowa Góra” (Dz. Urz. Woj. Doln. z 2012 r. poz. 1626)*, celem ochrony tego obszaru jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych naturalnego stanowiska cisa, gatunku ustępującego obecnie z lasów, a stanowiącego niegdyś ich stały element składowy.

Rezerwat przyrody „Cisowa Góra” nie posiada planu ochrony, ani też aktualnych zadań ochronnych - *Zarządzenie Nr 5 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 23 lutego 2012 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Cisowa Góra”, zmienione Zarządzeniem Nr 13.2016 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 15 czerwca 2016 r. zmieniającym zarządzenie w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Cisowa Góra”* wygasało w dniu 8 lipca 2022 r. (zadania zawierały zalecenia dotyczące ochrony indywidualnej siewek cisa, pielęgnacji upraw cisowo - jodłowych oraz usuwania drzew „okapowych” i świerków z czynnym posuszem celem poprawy warunków świetlnych w drzewostanie).

Jak wynika z posiadanej przez tut. Dyрекcję dokumentacji przyrodniczej pn. „*Plan ochrony rezerwatu przyrody „Cisowa Góra”* (autorzy: prof. dr hab. Adam Boratyński, dr hab. Krzysztof Świerkosz, rok wydania: 1998), największym zagrożeniem dla występującej w rezerwacie populacji cisa jest jego słaba reprodukcja, zaś podejmowane zabiegi ochronne winny mieć na uwadze ochronę dorosłych cisów (jednocześnie należy dążyć do uzyskania naturalnego odnowienia tego gatunku).

Ponadto ze sporządzonej w dniu 23 maja 2016 r. przez dendrologa - Pana prof. dr hab. Adama Boratyńskiego z Polskiej Akademii Nauk w Kórniku - opinii przyrodniczej pt. „*Opinia dotycząca stanu zachowania cisów w rezerwach przyrody „Cisy” i „Cisowa Góra” na terenie Nadleśnictwa Bardo Śląskie, w aspekcie usunięcia posuszu czynnego świerków,*

opracowana na zlecenie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu” wynika, że konkurencja o wodę i składniki mineralne w zasięgu systemów korzeniowych cisów (z innymi drzewami w składzie drzewostanu rezerwatu, głównie bukiem), a także nadmierne ocienienie jego stanowisk, to główne czynniki które ograniczają rozwój i wzrost cisów, wpływające także na redukcję liczby wytwarzanych nasion. W przedmiotowej opinii specjalista wskazał, iż wycinka drzew - tj. świerków (w tym tych z posuszem czynnym), buków lub innych gatunków liściastych - jest zasadna i powinna być wykonywana w granicach rezerwatu przez kilka kolejnych lat, gdyż zwiększy to dostęp światła do niższego piętra lasu, w którym rosną cisy, a w ślad za tym polepszy im warunki siedliskowe.

Nadleśnictwo Bardo Śląskie, będące zarządcą terenu przedmiotowego rezerwatu, pismem znak: ZG.7212.3.2022 z dnia 13 września 2022 r. przedłożyło zakres prac niezbędnych do przeprowadzenia w rezerwacie, który koresponduje z zapisami ww. opinii przyrodniczej.

W związku z powyższym, tu organ uznał za zasadne, aby ustanowić zadania ochronne dla rezerwatu przyrody „Cisowa Góra” i umożliwić (poza okresem lęgowym ptaków oraz okresem wegetacyjnym roślin - tj. jesienią, a najlepiej w okresie zimowym, przy wykorzystaniu pokrywy śnieżnej), w granicach wydzieleń o numerach: 154-g, 154-i, 154-j oraz 155-a Leśnictwa Tarnawa wycinkę tzw. drzew „okapowych” oraz świerków z posuszem czynnym (w łącznym zakresie: 129,5 m³) oraz dopuścić - w razie uzasadnionych przypadków - ich wycinkę w zakresie większym niż ujęty w niniejszym zarządzeniu (wyłącznie w uzasadnionych przypadkach, na podstawie wyników monitoringu drzewostanu, po ustaleniu lokalizacji i zakresu z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska we Wrocławiu).

Szlaki zrywkowe należy lokalizować w miejscach najmniej podatnych na uszkodzenia roślinności zielonej, omijając stanowiska cisa oraz stwierdzone na gruncie stanowiska roślin chronionych. Powyższe ma na celu ochronę flory rezerwatu i podłoża przed mechanicznym niszczeniem.

Pozostawienie w rezerwacie do 30 % okorowanego (grubego) drewna - na gruncie do naturalnego rozkładu - ma na celu zwiększenie bioróżnorodności tego obszaru (proces długoletniej mineralizacji drewna może stworzyć dogodne warunki do zasiedlenia go przez mikroflorę i faunę, wzbogacając teren w materię organiczną).

Aby zapobiec gromadzeniu się zakwaszającej podłoże nekromasy nakazano, by gałęzie ściętych drzew wywieźć z rezerwatu (za powyższym argumentem przemawia także fakt, iż mogą być one zasiedlone przez rytownika pospolitego).

W przypadku powstania luk w drzewostanie dopuszcza się dosadzanie cisa - jednakże wyłącznie z sadzonek uzyskanych z nasion miejscowego pochodzenia (aby utrzymać lokalną pulę genową).

Celem umożliwienia tut. organowi sprawowania właściwego nadzoru nad rezerwatem, do dnia 31 grudnia każdego roku obowiązywania niniejszych zadań ochronnych należy przedłożyć tut. Dyrekcji sprawozdanie z przeprowadzonej wycinki drzew.

Ponadto należy stale monitorować drzewostany objęte przebudową, gdyż wyniki obserwacji będą stanowiły podstawę do podejmowania dalszych działań na terenie rezerwatu. Dodatkowo obserwacja drzewostanu pozwoli na zdiagnozowanie wszystkich stadiów rozwojowych owadów kambiofagicznych oraz na ocenę kierunku gradacji, co umożliwi efektywne planowanie, a w ślad za tym podejmowanie działań związanych z wycinką zasiedlonych drzew.

Ponadto tut. organ z uwagi na potrzebę prowadzenia prac pielęgnacyjnych w sztucznych odnowieniach cisowo-jodłowych dopuścił możliwość prowadzenia czyszczeń wczesnych (wydzielenie nr 155-a Leśnictwa Tarnawa) oraz późnych (wydzielenie nr 154-i Leśnictwa Tarnawa).

Poprzez niniejsze zadania ochronne tut. organ umożliwił także w granicach rezerwatu prowadzenie działań mających na celu ochronę indywidualną siewek cisa, tj. zabezpieczanie siewek osłonami z siatki, pielęgnację upraw cisowo – jodłowych oraz bieżącą konserwację, a także naprawę lub wymianę płotów ogradzających powierzchnie odnowień.

Realizacja działań z zakresu czynnej ochrony przyrody ma za zadanie ochronić osobniki cisa przed zamieraniem oraz zwiększyć liczebność tego gatunku, co winno wpłynąć na zachowanie celu ochrony rezerwatu przyrody „Cisowa Góra”.

Dokumentacja źródłowa znajduje się w aktach sprawy.

Z-ca Regionalnego Dyrektora
Ochrony Środowiska we Wrocławiu,
Regionalny Konserwator Przyrody

Katarzyna Łapińska

*/podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/*